

boosaardig. maar plaagziek duiveltje, van de mondhoeken naar de neusvleugels en van deze laatste weer naar de oogen, maakt bij Juliaan plaats voor al de vastberadenheid van het enthousiasme. Had ik met dichters te doen en niet met schilders, ik zou zeggen dat deze een lyrisch, gene een episch zanger is.

Ik denk er natuurlijk niet aan, hier een beschrijving te geven van al of van de meeste schilderijen van onze beide broeders; het uit den aard betrekkelijk klein bestek, waarin dit artikel vervat moet worden, laat dat trouwens niet toe. Ik zal mij dus bepalen enkel van een drie- of viertal gewrochten — hun allerbeste — een denkbeeld te geven... En nu ben ik wel genoodzaakt een keuze te doen, en dan kan die, tot mijn spijt niet anders uitvallen dan ten nadeele van dien van de beide broeders, wiens werken ik minder dikwijls gelegenheid gehad heb te zien, van Juliaan.

Eerst en vooral echter wil ik trachten de stadiën, door de beide schilders doorloopen, wat nader te omschrijven.

Hun eerste stadium, dat, naar mijn opvatting, nagenoeg de geheele jarenreeks 1864—1879 omvat, werd, in al wat ik hooger reeds zeide, ten deele toegelicht. Het omvat een lange reeks werken, deels van legendarischen deels van geschiedkundigen aard, en is, zooals wij zagen, voor beiden nagenoeg volkomen één.

Laat ik nu even zeggen, hoe zij, in die jaren, de geschiedenis begrepen.

Wat hen aantrok in de allereerste plaats was blijkbaar het dramatische van een of ander afzonderlijk feit, een epizode dus. Juliaan ontleent aan de historie van de eerste Vlaamsche graven een trek uit het leven van Boudewijn met den Bijl, namelijk, hoe hij persoonlijk als rechter zat over zijn onderdanen (1876); Albrecht toont ons Jakoba van Beieren een knieval doende vóór hertog Filips van Burgondië (1871), Keizer Karel, oud en afgeleefd, zich verlustigend in het bewonderen van schilderijen in de abdij van San Yust (1874), of Bosschaart van Avesnes in den ban van de Kerk geslagen (1877).

Wat zij vooral doen uitkomen is het sentimenteele en hartstochtelijke, het roerende en aangrijpende, het melodramatische, zal ik maar zeggen, van het geval. En niet zonder een heusch melodramatisch tintje in enkele van deze tafereelen! De algemeene groepeeringswijze, maar nog veel meer de houding der afzonderlijke personen is niet alleen handig, maar zelfs effectvol; zoozeer, dat — zoo men niet beter wist — men zou vermoeden, dat een paar van deze schilderijen niet door een schilder, maar door een ervaren tooneel-regisseur „*inscenirt*” werden. De personages zijn werkelijk meer dan éens wat rhetorisch, zoo b.v. Bosschaart van Avesnes en ook Jakoba van Beieren; zij doen wel degelijk alsof zij wisten, dat zij een wel ingestudeerde rol vóór het publiek te vertolken hebben.

Wat hen in de tweede plaats aantrekt, is het schilderachtige van het ouderwetsche midden. Met geoefenden smaak brachten zij allerlei aan bouwkunst, meubeleering, kleederdracht van 't eens bepaalde geschiedkundige tijdvak ontleende bijzaken bij elkaar, om er hun tafereelen mee te stoffeeren. Over dit laatste deel van hun kunst waren zij, hoe jong ook, reeds in deze hun eerste periode volkomen meester. Zonder ooit in overdrijving te vallen, wijdden zij van dan af de grootste zorg aan den achtergrond van hun doeken.